

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM

Igazságügyi Köztisztviselői Felügyeleti Főosztály

Iktatószám: XX-IFFO/1212/5 /2020

Jaczó András úr részére,

kmt+request-14949-bd4ebd67@kimittud.org

Tárgy: Tájékoztatás a „Klinikai szakpszichológus tevékenysége az igazságszolgáltatásban – Igazságügyi Minisztérium” tárgyban érkezett megkeresésével összefüggésben

Tisztelt Uram!

Mindenekelőtt tájékoztatom, hogy az Ön által feltett kérdés nem minősül *az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról* szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 21. alcíme szerinti közérdekű adat megismerése iránti igénynek. Az ugyanis nem az Infotv. 3. § 5. pontja szerinti közérdekű adatra – azaz az Igazságügyi Minisztérium kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információra vagy ismeretre – vonatkozik, hanem jogszabályok értelmezésére és azok szakmai tartalmának ismertetésére irányul.

Felhívom a figyelmét arra, hogy az Igazságügyi Minisztériumnak *a jogalkotásról* szóló 2010. évi CXXX. törvény értelmében nincs lehetősége konkrét ügyben állásfoglalás, valamint jogértelmezés adására. Emellett az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az Igazságügyi Minisztérium válasza jogi kötelező erővel nem rendelkezhet, arra hatósági vagy bírósági eljárásban hivatkozni nem lehetséges. Az igazságügyi miniszternek – és az általa vezetett tárcának – a fentiekre tekintettel *a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről* szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet szerinti feladatköréből adódóan csak arra van módja, hogy általános tájékoztatást adjon a megkeresésben érintett jogterületre, kérdésekre vonatkozó hatályos jogszabályokról.

A fentiek alapján a „Klinikai szakpszichológus tevékenysége az igazságszolgáltatásban – Igazságügyi Minisztérium” tárgyban érkezett megkeresését köszönettel kézhez vettem, azzal összefüggésben – az Ön által feltett kérdést is feltüntetve – az alábbiakról tájékoztatom.

1. „A 31/2008. IRM Rend. 20.§. (1)-ben megfogalmazott klinikai szakpszichológiai vizsgálat során a klinikai szakpszichológus, milyen más, nem az Eütv., ill. azon belül a 103.§. (2) hatálya alá eső vizsgálatot folytat le és ez az Eütv. hatálya alá nem tartozó vizsgálat mely törvény hatálya és azon belül konkrétan mely paragrafus alá tartozik?”

A „Kirendelt klinikai szakpszichológus tevékenysége” tárgyban érkezett korábbi megkeresésével összefüggésben a 2020. május 20-án kelt levelemben már tájékoztattam arról, a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia szakterületre bejegyzett igazságügyi szakértő az igazságügyi szakértői tevékenysége során részben – pl.: a pszichodiagnózis felállítása és a vizsgálati eljárások során – egészségügyi jellegű tevékenységet is végez, azonban az nem egyezik meg *az egészségügyről* szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 103. § (2)

bekezdése¹ szerinti klinikai szakpszichológiai tevékenységgel, terápiás eljárás alkalmazására pedig nem kerül sor a szakértői tevékenység során.

Tájékoztatom, hogy az igazságügyi szakértői klinikai szakpszichológusi tevékenység vonatkozásában nem törvény, hanem az *igazságügyi szakértői működésről* szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet (a továbbiakban: Működési rendelet) tartalmazza a személy vizsgálatára, a szakvélemény elkészítésére, a tárgyi feltételekre, valamint a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálatra vonatkozó speciális eljárási szabályokat is az alábbiak szerint:

„20. § (1) Ha a szakkérdés

- a) az egészséges és az egészségestől eltérő, valamint a normán belüli és a normáltól eltérő mentális működés és személyiségvonások,
 - b) a speciális feladatok megoldására előnyös, illetve hátrányos személyiségvonások, képességnormák,
 - c) az élménybeszámolók háttérét képező lélektani folyamatok,
 - d) a magatartás problémák háttérében álló pszichés tényezők,
 - e) a pszichotraumatikus élmények következményeinek,
 - f) a nevelési hatások,
 - g) a gyermek direkt befolyásolásának, vagy bántalmazásának, illetve
 - h) a konfliktusos családi működésnek a szülők vagy gyermek személyiségét érintő következményeinek
- feltárására, leírására, megállapítására, tipizálására, kategorizálására, értékelésére, illetve kizárására irányul, klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálatot kell lefolytatni.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt szakkérdések esetében a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálat mellett szükség esetén az esetlegesen felmerülő és az (1) bekezdés szerinti vizsgálattal meg nem válaszolható klinikai szakkérdésnek megfelelő orvosszakértői vizsgálatnak is helye van.

(3) A (2) bekezdés szerinti klinikai szakkérdés vizsgálatát szakkonzultáns is elvégezheti. Szakkonzultánsként csak az járhat el, aki az adott szakkérdésnek megfelelő szakvizsgálattal rendelkezik és e szakvizsgálója tekintetében az egészségügyi dolgozók működési nyilvántartásában szerepel.

(4) Nem minősül a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia területéhez tartozó szakkérdésnek a vizsgált személy általános szavahihetőségének véleményezése, de a szakértő a vizsgált személy által előadottak élményszerűségét vizsgálja.”

„20/A. § (1) Klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálat során a szakértő kizárólag a kirendelésben megjelölt személyt vagy személyeket és a közöttük fennálló, a kirendelés teljesítése szempontjából releváns kapcsolatot vizsgálja.

(2) Klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálat során a szakértő a kirendelőtől kapott, az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló törvény alapján általa beszerzett, valamint a vizsgálat során keletkezett adatok alapján készíti el a szakvéleményét. A kirendelő eltérő rendelkezése hiányában a szakértő az egészségügyi dokumentációkat a vizsgált személytől vagy az eljárásban szereplő más személytől

¹ Az Eütv. 103. § (2) bekezdése alapján a klinikai szakpszichológiai tevékenység az a klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológus által végzett tevékenység, amely

- a) a lelki egészség megőrzésére, fejlesztésére és helyreállítására,
- b) a lelki zavarok megállapítására, vizsgálatára és okainak feltárására,
- c) egyes betegségek diagnosztizálásához szükséges pszichodiagnosztikai vizsgálatok végzésére, valamint
- d) a lelki zavarok pszichológiai módszerekkel történő korrekciójára irányul.

is beszerezheti. A szakértő véleményében kitér arra is, hogy az egészségügyi dokumentációkat honnan szerezte be, valamint arra is, ha azok beszerzése valamilyen okból sikertelen volt.

(3) A vizsgálat során a szakértő a vizsgált személy vagy annak törvényes képviselője írásos beleegyezése esetén hangfelvételt készíthet.

(4) A szakértő a vizsgálat során jegyzőkönyvet készít. Nem kötelező a szó szerinti jegyzőkönyv készítése. Az exploráció során a jegyzőkönyvben felvett adatok nem minősülnek a szakvélemény szempontjából tényadatnak, azok a pszichodiagnosztikai vizsgálatok általános eredményeinek konkretizálásában segítenek.

(5) A szakértő a vizsgálat során a vizsgált vagy a vizsgálaton jelen lévő más - nem a kirendelő szervet képviselő - személy kérdéseire nem köteles válaszolni.”

„20/B. § (1) A szakértő a vizsgálat során egyidejűleg több vizsgálati módszert alkalmaz. A kirendelésben szereplő szakkérdésnek megfelelő vizsgálati eljárásokat a szakértő választja meg.

(2) A vizsgálat része a viselkedés megfigyelése és a szakértő által irányított tematikus kikérdezés. A szakértő kizárólag olyan eljárásokat alkalmazhat, amelyek a pszichodiagnosztikában elismertek és/vagy a gyakorlatban objektív viszonyítási kritériumokkal rendelkeznek, alkalmasak a vizsgált személy vagy személyek vonatkozásában a kirendelő számára releváns információt nyújtani.

(3) A szakértő a személyiség vizsgálata esetén projektív vizsgálatokat vagy többfaktoros, validitási skálákkal bíró tesztek alkalmaz.

(4) A szakértő a szülői elidegenítési szindrómát (PAS-szindrómát) nem vizsgálja, ugyanakkor igyekszik feltárni a gyermekre irányuló, véleménynyilvánítását befolyásolni törekvő direkt és indirekt ráhatásokat.

(5) A szakértő a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálat során keletkezett adatok megőrzése során az igazságügyi szakértőkről szóló törvény, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény alapján jár el. A vizsgálat során keletkezett adatokat csak a törvény által arra feljogosított személy - így különösen az ügyben kirendelt másik szakértő - ismerheti meg.”

2. *„Ha ez a fenti IRM Rend.-ben szereplő vizsgálat nem tartozik az Eütv. hatálya alá, akkor miért kell a klinikai felnőtt szakpszichológusoknak és a klinikai gyermek szakpszichológusoknak az Állami Egészségügyi Ellátó Központ működési nyilvántartásában szerepelniük ahhoz, hogy klinikai felnőtt és/vagy klinikai gyermek szakpszichológiai egészségügyi tevékenységet folytathassanak?”*

A klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia szakterület az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: Iszr.) 2. számú mellékletének 21. pontjában található:

Szakterület megnevezése	Képesítési feltétel
21. klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia	a) okleveles pszichológus és klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológia vagy b) okleveles pszichológus és klinikai és mentálhigiéniai gyermek és ifjúsági szakpszichológia szakvizsga

Az Iszr. 12. § b) pontja pedig előírja azt, hogy az igazságügyi szakértői névjegyzékbe a 2. számú mellékletben megjelölt szakterületeken – a 2. számú melléklet 13. pontjában megjelölt szakterület kivételével – az az általános orvos, fogorvos, gyógyszerész vagy pszichológia mesterképzési szakon oklevelet szerzett személy vehető fel, aki a szakterületére előírt szakképesítése tekintetében szerepel

az egészségügyi dolgozók működési nyilvántartásában, kivéve, ha jogszabály szerint egészségügyi tevékenysége végzésének a működési nyilvántartásba történő bejegyzése nem feltétele.

Tekintettel arra, hogy az Eütv. alapján² a klinikai szakpszichológusok egészségügyi tevékenység végzésének feltétele a működési nyilvántartásba történő bejegyzésük, ezért a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia szakterület tekintetében az igazságügyi szakértői névjegyzékbe való vétel feltétele a működési nyilvántartásban szereplés is.

3. *„Továbbá mely törvény és annak konkrétan mely paragrafusa szabályozza ezt a bizonyos nem Eütv. hatálya alá eső 31/2008. IRM. Rend. 20.§. (1) szerinti klinikai szakpszichológiai vizsgálatot?”*

A válasz tekintetében az 1. pontban foglaltakat tartom irányadónak.

4. *„Ha a 31/2008. IRM Rend. 20.§. (1)-ben megfogalmazott klinikai és mentálhigiéniai felnőtt - és gyermek szakpszichológiai vizsgálat nem egészségügyi tevékenység – a szülői alkalmasság tekintetében a lelki zavarok megállapítására, vizsgálata, okainak feltárása (lp.: traumatizált gyermek, stb.) használt és egyes betegségek diagnosztizálásához szükséges pszichodiagnosztikai vizsgálat is történik azon, melyek a 31/2008. IRM Rend. 20.§.(1) teljesítéséhez elengedhetetlenek – akkor, milyen más tevékenység ez a bizonyos klinikai és mentálhigiéniai felnőtt - és gyermek szakpszichológiai vizsgálat, mely kompatibilitást mutat egyébként az Eütv. 103.§. (2)-ben foglaltakkal?”*

Klinikai szakpszichológusok által végzett igazságügyi szakértői tevékenység, amely során végzett személyes vizsgálat a kirendelő hatóságok vagy a megbízó által feltett szakkérdések megválaszolására irányul.

5. *„Ha a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt - és gyermek szakpszichológiai vizsgálat nem az Eütv. hatálya alá tartozó, nem egészségügyi tevékenység, akkor mivel indokolható, hogy pszichológus szakértő kizárólag klinikus lehet?”*

Az Iszr. 3. §-a szerint a névjegyzékbe az vehető fel, aki a névjegyzékbe való felvételi vagy a szakterület kiterjesztése iránti kérelmét a mellékletekben felsorolt szakterületek valamelyikére nyújtja be, és – az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvényben foglalt egyéb feltételek teljesítése esetén – a szakterülethez kapcsolódó képesítési, valamint az e rendeletben előírt egyéb feltételek teljesítését igazolja.

Az Iszr. 2. számú mellékletének 21. pontja pedig előírja, hogy a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia szakterületen bejegyzett szakértőknek okleveles pszichológusi képesítéssel, továbbá klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológia vagy klinikai és mentálhigiéniai gyermek és ifjúsági szakpszichológia szakvizsgával kell rendelkezniük.

² Az Eütv. a beteget az egészségügyi ellátást igénybe vevő vagy abban részesülő személyként definiálja², az egészségügyi ellátás fogalmát ezzel összhangban pedig a beteg adott egészségi állapotához kapcsolódó egészségügyi tevékenységek összességéként határozza meg². Az Eütv. 103. §-a egyéb egészségügyi ellátásként ismeri el a pszichoterápiát és a klinikai szakpszichológia tevékenységet is. Az Eütv. 110. § (1) bekezdése azt is rögzíti, hogy egészségügyi tevékenység – folytatásának formájától és módjától függetlenül – e törvény és külön törvény rendelkezéseire figyelemmel önállóan vagy felügyelet mellett végezhető. Az Eütv. 110. § (2) bekezdése szerint egészségügyi tevékenységet önállóan – külön törvényben foglaltakra is figyelemmel – az adott tevékenység folytatására jogosító egészségügyi szakképesítéssel rendelkező és az adott szakképesítés tekintetében a kötelező továbbképzési kötelezettségét teljesített vagy a továbbképzési kötelezettség teljesítése alól e törvény szerint mentesült, a működési nyilvántartásba bejegyzett személy végezhet.

Végezetül ismételten tájékoztatom Önt, hogy levelem nem rendelkezik jogi kötőerővel és kötelező tartalommal, az nem szolgálhat hivatkozási alapul sem bírósági, sem egyéb eljárásban.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2020. június „17”.

dr. Sembery-Sugár Hajnalka
főosztályvezető

